Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

A. van Leeuwenhoeklaan 9
3721 MA Bilthoven
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

KvK Utrecht 30276683

T 030 274 91 11
[redacted]@rivm.nl

Datum
17 september 2020

verslag

Bespreking	**13e bijeenkomst Taskforce DOBC**
Vergaderdatum en -tijd	17 september 2020 12:30 – 14:00 uur
Vergaderplaats	Vanuit eigen werkplek via GoToMeeting
Aanwezig	[redacted]
Afwezig	[redacted]
Verstuurd naar (indien definitief)	[redacted]

Tijdens deze vergadering is het **Plan van aanpak van Oplossing 2** besproken.

1. A) Stand van zaken Oplossing 2

[redacted] en [redacted] hebben, aan de hand van de bijlage 'Plan van aanpak Oplossing 2' de stand van zaken rondom Oplossing 2 toegelicht.

Oplossing 2, ook wel de thuisrapportage-app genoemd, wordt opgezet om de administratieve last aan de kant van de GGD'en te reduceren en burgers zo vroeg mogelijk te betrekken bij de bron- en contactopsporing. In eerste instantie richt de app zich op het (foutloos) doorgeven van contacten en contactgegevens van een index. Op de langere termijn zal er ook een functionaliteit ingebouwd worden waarmee contacten van een index via de app geïnformeerd/opgevolgd worden.

De doelgroep van de app bestaat uit:
- mensen die sowieso een BCO-traject volgen omdat ze COVID-19-patiënt zijn;
- mensen die een test hebben aangevraagd (zodat ze alvast de app kunnen instellen mocht de testuitslag positief zijn).

Er wordt gesproken over of het zinvol is om mensen die een notificatie krijgen vanuit de app CoronaMelder ook al aan te laten haken bij de app van Oplossing 2. Hier zijn de meningen over verdeeld, zie ook de reactie van de Taskforce DOBC later in dit verslag.

Er wordt momenteel onderzoek gedaan naar de wensen en gedrag van potentiele gebruikers van de app. Wat beweegt gebruikers om de app te gaan gebruiken? Op verschillende GGD'en wordt meegeluisterd bij het BCO-gesprek en er worden ook interviews gehouden met mensen die in de teststraten aan het wachten zijn.

Softwarebouwers zijn bezig met het opstellen van de generieke componenten van de app. Bijvoorbeeld hoe je makkelijk een selectie van je telefooncontacten kan integreren in de app. Het dataverkeer van de app verloopt versleuteld via het internet naar een eenzijdige datakluis.

De app van Oplossing 2 is in tegenstelling tot de CoronaMelder op advies van de GGD aangevraagd. GGD GHOR is ook product owner. De uiteindelijke overdracht zal ook in het geheel bij de GGD komen te liggen als de app klaar is. De CoronaMelder is voor en door het ministerie en burgers opgezet.

Ook wordt er net zoals bij de CoronaMelder een dreigingsanalyse uitgevoerd. De gegevens die in de app van Oplossing 2 worden uitgewisseld zijn zeer privacygevoelig en het is belangrijk om verschillende partijen, zoals de cybercrime units, AIVD, etc., bij de dreigingsanalyse te betrekken.

De eerste versie van de app zal naar verwachting eind oktober 2020 beschikbaar zijn. Exacte procedure voor livegang is nog niet bekend.

Reactie Taskforce DOBC

- De Taskforce DOBC benadrukt het belang van een goede dreigingsanalyse. Omdat het om zeer privacygevoelige gegevens gaat, zal er wellicht nog meer media-aandacht voor zijn dan bij de CoronaMelder en dan is het zaak dat alles goed op orde is. Ook is het belangrijk dit in het achterhoofd te houden bij de communicatie rondom de app. Ook al heeft Oplossing 2 een specifiekere doelgroep, en daarmee gerichtere communicatie, het feit dat er aan een dergelijke app met privacygevoelige informatie gewerkt wordt, zal al de aandacht van de media trekken.
- Normaal duurt een BCO-gesprek 2 tot 3 uur en is één van de onderdelen gedurende dit gesprek het vragen naar contacten van de index. Op welk moment wordt deze vraag nu in het BCO-gesprek gesteld als de app van Oplossing 2 straks ook gebruikt wordt? Omdat de mogelijkheden in de eerste versie van de app beperkt zijn, blijft de app nu nog puur aanvullend. De GGD blijft dus het reguliere BCO-gesprek voeren en kan tijdens dit gesprek vragen of de index de app gebruikt en dan eventuele contacten doorgeven. De insteek van de app is overigens wel om de informatie rondom contacten al vóór het BCO-gesprek te hebben verzameld. Vandaar dat er ook gericht wordt de app al in de teststraat aan te bieden.
- Er werd gevraagd of de app in de communicatie neergezet gaat worden vanuit de overheid of vanuit de GGD. Dat laatste is waarschijnlijk het geval.

- Het is nog niet duidelijk of de uitrol van de app in oktober eerst in bepaalde regio's wordt uitgezet of meteen landelijk. Wel is het een vereiste dat de DPIA's van de regio waar de app uitgezet gaat worden op orde zijn.
- De Taskforce DOBC vraagt of er een wettelijke grondslag nodig is voor deze app. De wettelijke grondslag is de Wpg en de vrijwilligheid van de gebruiker. De Autoriteit Persoonsgegevens heeft eerder voor de Coronamelder gevraagd een aanvullende grondslag toe te voegen dat het een app van tijdelijke aard is. Echter, het is de vraag of Oplossing 2 tijdelijk is, deze app zou later ook in het bron- en contactonderzoek bij andere infectieziekten toegepast kunnen worden.
- De app wordt, net als bij de CoronaMelder, getest op ethische aspecten rondom gebruik en implementatie. Redenen hiervoor zijn:
    - Het vergrootglas, omdat deze app niet anoniem is.
    - Telefoon verzamelt veel gegevens en daarmee heb je het risico op misbruik.
    - Het verzamelen van gegevens die misschien niet nodig zijn.
- De app is, in de huidige definitie, gemaakt voor alle typen contacten (categorieën 1 t/m 3). In de CoronaMelder gaat het puur om 2a-contacten. 2b-contacten krijgen bijvoorbeeld geen notificatie vanuit de CoronaMelder, maar krijgen wel als contact in de app van Oplossing 2 een melding. Er wordt geadviseerd om in de app wel een onderscheid te maken in datavelden als het gaat om 2a- en 2b-contacten.
- De Taskforce DOBC vraagt zich af hoe er in de app omgegaan gaat worden met aanpassingen in de LCI-richtlijn en het BCO-protocol. Hoe wordt dat in de app verwerkt? Als het om teksten gaat, worden deze gelijk aangepast bij een wijziging. Als het om het aanpassen van datavelden gaat, is er meer werk. Dan is het onderdeel van de keten en de komende tijd zal er meer duidelijkheid komen in hoe er in deze keten met wijzigingen in het protocol of richtlijn wordt omgegaan.
- De Taskforce DOBC adviseert om in het plan van aanpak specifiek toe te voegen dat ook de 25 GGD'en hun DPIA op orde moeten hebben alvorens de app gelanceerd wordt.
- De Taskforce DOBC vindt dat het abstractieniveau van de doelen genoemd in paragraaf 2.1.1 van het plan van aanpak per doel erg verschilt. Het lijken soms meer scenario's dan doelen. Advies is dan ook om de doelen specifieker te formuleren. Daarnaast adviseert de Taskforce DOBC om doel 2 naar een hoger niveau te tillen. Dit doel is namelijk meer overkoepelend en de andere doelen zijn hier een onderdeel van.
- In de eerste versie van de app zal er nog geen data worden verzameld rondom klachten van een index. Wel staat dit nu al in het stroomschema in paragraaf 3.2.1. Het klachtendeel lijkt daarmee grafisch een onderdeel te zijn geworden van de app, maar dat is voor nu nog niet de bedoeling. Geadviseerd wordt om dit aan te passen in het stroomschema.
- Mensen die een test aanvragen op de site krijgen een advies om de app te downloaden en alvast in te vullen. Maar er moet wel gelet worden op waar de gegevens van deze mensen gaan landen op de server bij de GGD, want dan is er nog geen dossier geopend. Dit is er pas als de test positief is en de GGD heeft contact met deze index.

- Vooral de mensen die positief zijn getest wil je wijzen op de app. Een groot deel vraagt online een test aan en krijgt online de uitslag. Bij het ontvangen van de uitslag kan er dus ook nog een melding gemaakt worden dat het goed is om de app te downloaden (extra moment om ze daar aan te herinneren).
- In paragraaf 2.1.2. van het plan van aanpak staan twee doelen. Het verschil tussen doel 1 en 2 is echter beperkt, ze lijken veel op elkaar.
    - Doel 1: ik ben besmet en wil voorkomen dat familieleden en vrienden ook besmet raken
    - Doel 2: ik ben besmet en wil weten wat dat betekent voor mijn omgeving.

  Het eerste doel moet leidend zijn, het invullen van het tweede doel kan te veel op een richtlijn gaan lijken en dat is niet de bedoeling.
- Hoe borg je dat de unieke code (uitwisseling van de GGD en index) later nog ingevoerd of geactiveerd kan worden, voor als het op het moment zelf om technische redenen niet lukt? Voorkeur is om het hetzelfde te laten verlopen als bij de CoronaMelder. Dus het oplezen van een code aan de GGD. In de eerste fase is dit nog lastig omdat de app vaak nog niet gedownload/gekoppeld is. Hier wordt nog aan gewerkt. Voorkeur is om het proces zoveel mogelijk te integreren met het proces bij de GGD.
- Bij het stroomschema in paragraaf 3.2.1 is het duidelijk dat het gaat om iemand die besmet is. Maar in het schema bij paragraaf 3.2.2 zit er niet in dat er een positieve uitslag moet zijn (oranje lijntje, dat wijst naar 4). Advies aan de grafische vormgever om dit duidelijker te maken.
- De Taskforce DOBC benadrukt dat je niet wil dat mensen te vroeg de app van Oplossing 2 gaan installeren. Dan is de kans groot dat een groot deel van de gebruikers het voor niets doet en dit zal een negatief effect hebben op de uiteindelijke blijvende adoptie van de app. Het advies is dan ook om aan de hand van de te verwachten positieve uitslag te bepalen of het zinvol is om het advies te geven de app te installeren. De Taskforce Gedrag wordt gevraagd te kijken naar het aspect in hoeverre het gedrag van iemand wordt bepaald op basis van het meerdere malen onnodig invullen van de app.
- Voor de huidige bestrijding, maar ook voor toekomstige uitbraken van (andere) infectieziekten is het relevant om ook de meerwaarde van digitaal contactonderzoek middels deze Oplossing 2 te onderzoeken. Het CIb/RIVM heeft een concept framework opgesteld, geïnspireerd door het eerdere model voor de Coronamelder door 5.1.2e 5.1.2e en collega's. Dit framework en de vervolgstappen worden komende maandag met VWS/GGD GHOR besproken.
- De Taskforce DOBC adviseert om de adviezen en teksten in de app te laten checken door taal- en gezondheidscommunicatieexperts (denk aan NHG) en hen in een vroeger stadium bij het proces te betrekken dan dat bij de CoronaMelder het geval was.
- Overall wil de Taskforce DOBC ook haar complimenten uiten over de status van het plan van aanpak in deze fase en benadrukken dat ze heel blij is dat deze app ontwikkeld gaat worden.

Datum
17 september 2020

1. B) Rol en beschikbaarheid Taskforce DOBC voor Oplossing 2

De ontwikkeling en uitrol van Oplossing 2 is gestart en zal naar verwachting tot en met december 2020 duren. Het moet duidelijk worden wat het Bouwteam van de Taskforce DOBC verwacht, wat is de rol van de taskforce, en daarna wordt er geïnventariseerd of alle leden zich ook aan dit tweede traject committeren. Hier zal een mail over uitgaan richting de leden.

2. Aanvullingen vanuit Begeleidingscommissie op vragenlijst Corona Gedragsunit RIVM

De vooraf ingestuurde opmerkingen van de Taskforce DOBC zijn doorgestuurd naar de Begeleidingscommissie.